

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การนำความรู้และความคิด
จากเรื่องที่อ่านไปใช้

ครูผู้สอน ครูชลภักดี คงกำเนียด

คำถามชวนคิด ?

๑) นักเรียนชอบอ่าน
นิทานเรื่องใดมากที่สุด
เพราะอะไร

๒) นักเรียนคิดว่านิทาน
เรื่องหนึ่ง ๆ ให้อะไรแก่
ผู้อ่านบ้าง

คำถามชวนคิด ?

คำถาม : นักเรียนรู้จัก
นิทานเรื่อง “พ่อกับลูก”
หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ : เป็นนิทานที่ให้
ข้อคิดเรื่องความสามัคคี
และมีน้ำใจต่อกัน

กิจกรรม

อ่านนิทานผसानข้อคิด

นิทาน เรื่อง พ่อกับลูก

ชายแก่คนหนึ่งมีลูกหลายคน ลูกเหล่านี้นทะเลาะกัน
วุ่นวายอยู่เสมอมิได้ขาด พ่อสั่งสอนเท่าใด ลูกนั้นก็ไม่ได้เลิก
ทะเลาะกันเสียที วันหนึ่งพ่อจึงบอกให้ลูกไปหาแขนงไม้มา
คนละ ๒ - ๓ อัน ตามแต่จะหาได้ เมื่อได้จำนวนมาพอแล้ว
พ่อเอาแขนงไม้เหล่านี้นมัดรวมกันเข้าเป็นกำเดียว

จากนั้น พ่อได้ส่งแขนงไม้ทั้งมัด ให้ลูกหักทีละคน ๆ
ก็ไม่มีใครสามารถหักได้ พ่อจึงแก้มัดออก แล้วยื่นให้หักแค่
คนละอัน ทุกคนก็สามารถหักได้ พ่อจึงพูดสั่งสอนให้ฟังว่า

“นี่แหละลูกเอ๋ย ถ้าพวกเจ้ารักกัน ร่วมแรงร่วมใจ
ช่วยเหลือกัน ก็จะมีกำลังมั่นคงเหมือนกับแขนงไม้ทั้งมัด
 แต่ถ้าเจ้าทะเลาะกัน ก็จะเหมือนกับแขนงไม้ที่อยู่อันเดียว
ซึ่งเปราะบางแตกหักง่าย

คำถาม : นิทานเรื่อง “พ่อกับลูก” ให้ข้อคิดสอนใจอย่างไร

คำตอบ : สอนให้รู้ว่า ความรักใคร่ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกัน ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน ย่อมเสริมกำลังให้แก่กันและกันทุกคน

ปรับปรุงมาจาก : หนังสือส่งเสริมการอ่าน นิทานอีสป ระดับประถมศึกษา
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

สิ่งสำคัญในการอ่าน คือ การนำความรู้
และความคิดจากเรื่องทีอ่านไปปรับใช้ใน
ชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การนำความรู้และความคิด
จากเรื่องที่อ่านไปใช้

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอก หลักการสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่สามารถอ่านได้
๒. เขียน ระบุนิยามความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่สามารถอ่านได้
๓. บอก แนวทางการนำความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่สามารถอ่านไปปรับใช้ได้

คำถามกระตุ้นความคิด

คำถาม : ถ้านักเรียน
ต้องการนำความรู้
และข้อคิดจากเรื่องที่
อ่านไปปรับใช้ จะต้อง
ทำอย่างไร

คำตอบ : จะต้องอ่าน
เนื้อหาให้เข้าใจก่อน
แล้วจึงค้นหาความรู้
และข้อคิด เพื่อนำไป
ปรับใช้

ความรู้คืออะไร

สิ่งที่สั่งสมจากการเล่าเรียน
หรือความเข้าใจที่ได้รับมาจาก
ประสบการณ์ โดยอาจได้มา
จากการฟัง การอ่าน ฯลฯ

ข้อคิดคืออะไร

ประเด็นที่เสนอให้คิด หรือ
ประเด็นที่ชวนคิด โดยอาจได้
จากการฟังหรือการอ่านก็ได้

ในการนำความรู้และความคิด
จากเรื่องที่ใช้ไปใช้ ผู้อ่านจำเป็น
จะต้องสรุปความรู้และข้อคิดจาก
เรื่องที่ได้ให้

หลักการสรุปความรู้และข้อคิด จากเรื่องที่อ่าน

เสนอแนวทางการนำความรู้
และข้อคิดไปใช้

อ่านชื่อเรื่องเพื่อวิเคราะห์
ลักษณะของเรื่อง

เขียนระบุนิเทศและ
ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

หลักการสรุปความรู้
และข้อคิด

ตั้งคำถามจาก
เรื่องที่อ่าน

ขีดเส้นใต้ส่วนที่เป็น
ความรู้และข้อคิด

พิจารณาค้นหาส่วนที่เป็น
ความรู้และข้อคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

คำถาม : การทราบ
หลักการสรุปความรู้
และข้อคิดจากเรื่อง
ที่อ่าน มีประโยชน์
อย่างไร

คำตอบ : จะช่วยให้
ผู้อ่านสามารถค้นหา
ส่วนที่เป็นความรู้
และข้อคิดจากเรื่อง
ที่อ่านได้

กิจกรรม

ค้นหาความรู้...ควบบคู่ข้อคิด

เรื่องสั้น ๑๕๐ คำ “เหรียญสลึง”

เรื่องนี้ไม่ใช่นิยาย เป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้น และสามารถให้คำตอบกับเพื่อนที่ชอบบ่นว่าทำไมงกนัก กรณีที่ชอบเก็บเหรียญสลึง เหรียญบาท ที่พบบนถนน หรือป้ายรถเมล์ จนเกือบถูกรถชนอยู่บ่อยครั้ง ครั้งหนึ่งขณะที่รอรถเมล์ เหลือบไปเห็นเหรียญสลึงใหม่เอี่ยมบนพื้น ถูกผู้ที่คอยรถเดินข้ามไปข้ามมา

บางคนเตะกลิ้งออกไป โดยไม่ได้มองว่าเป็นอะไร
นั่งมองอยู่นาน และคงมีหลายคนนั่งมองด้วย แต่ไม่มีใคร
เก็บเหรียญนั้น นิสัยของคนไทย สิ่งเดียวไม่ใช่ของเรา
อายุเดียวกันว่า ผู้หญิงคนหนึ่งเดินมา สภาพสกปรก ตัวดำ
เล็บดำ คนชอบเรียกว่า คนบ้า ก็มลงเก็บเหรียญนั้นมา
กำไว้ในมือ พุดล่อย ๆ ขึ้นด้วยเสียงชัดเจนว่า สิ่งเดียวก็มี
ในหลวง

รางวัลชนะเลิศการประกวดเรื่องสั้น ๑๕๐ คำ
โดย พ.ต.ท.หญิง พิทยา อินอำพันธ์

ตอบคำถามชวนคิด ?

๑. เรื่องนี้แฝงข้อคิดอะไรบ้าง

ตอบ สอนเกี่ยวกับ

การประหยัด

การเห็นคุณค่าของเงิน

และ

ความรักภักดีต่อสถาบัน

ตอบคำถามชวนคิด ?

๒. นักเรียนอ่านเรื่องนี้จบแล้ว เกิดความคิดอย่างไร

ตอบ เกิดความคิดเกี่ยวกับการประหยัดอดออม และเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ และลึกซึ้งไปกว่านั้น คือ การมองเห็นบุคคลซึ่งอยู่ในเหรียญสลึงนั้น

ตอบคำถามชวนคิด ?

๓. นักเรียนจะนำข้อคิดไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร

ตอบ เก็บหอมรอมริบเงินทอง โดยสะสมไปที่ละเล็กทีละน้อย และเห็นคุณค่าในสิ่งต่าง ๆ อย่างไม่มีอคติ

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๑ เรื่อง การนำ
ความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่านไปใช้ โดย
เขียนสรุปความรู้และข้อคิดจากนิทานพื้นบ้าน
เรื่อง “เส้าไห้” พร้อมบอกแนวทางการนำความรู้
และข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง เส้าไห้

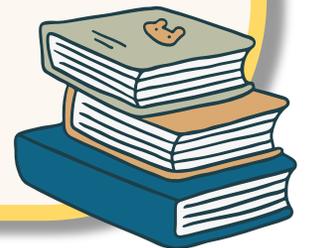
ในยุคสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อกรุงเทพฯ จะถูกสร้างเป็นเมืองหลวง ทางราชการได้ประกาศให้หัวเมืองต่าง ๆ ส่งไม้มงคลให้ เพื่อจะใช้เป็นเส้าหลักเมือง จึงได้มีหัวเมืองน้อยใหญ่ ต่างส่งไม้ให้เป็นจำนวนมาก แต่ที่ผ่านการคัดเลือกมีแค่ ๒ ต้น คือ ไม้เส้าตะเคียนของแควป่าสัก กับไม้เส้าตะเคียนของแม่น้ำเจ้าพระยา

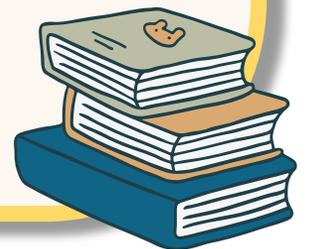
โดยทางการแจ้งว่า เสাতันใดไปถึงกรุงเทพฯ ก่อน
เสาทันนั้นจะถูกคัดเลือกเป็นเสาหลักเมือง ปราบกฏว่า
เสาทะเคียนจากแม่น้ำเจ้าพระยาลอยไปถึงก่อน จึงได้
รับการคัดเลือกให้เป็นเสาหลักเมือง ส่วนเสาทะเคียน
จากแขวป่าสักลอยไปถึงทีหลัง จึงไม่ได้รับการคัดเลือก

นางตะเคียนที่สิงสถิต อาศัยอยู่ในเสาตะเคียนจึง
ได้เกิดความเสียใจ ที่ไม่ได้เป็นเสาเอก จึงได้ลอยทวนน้ำ
ไปถึง ต.เสาไห้ จ.สระบุรี แล้วส่งเสียงร้องให้คร่ำครวญ
อยู่นานหลายวัน จากนั้นจึงจมอยู่ใต้ท้องน้ำ ซึ่งอยู่ห่าง
จากที่ว่าการอำเภอเสาไห้ อยู่ทางด้านทิศใต้ ระยะทาง
ประมาณ ๕๐ เมตร

แต่หลักฐานบางแห่งนั้นบอกว่า ไม้เสาคะเคียนจาก
แม่น้ำป่าสักไปถึงก่อนเสาคะเคียนจากแม่น้ำเจ้าพระยาอีก
แต่เมื่อลอยไปถึง ถูกทางการเขาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง
แล้วปรากฏว่า มีลักษณะคดนิดหน่อย ทางกรุงเทพฯ
จึงเลือกไม้เสาคะเคียนจากแม่น้ำเจ้าพระยา แม้จะมาช้า
กว่าแต่ก็ไม่เป็นไร เพราะมีลักษณะที่ตรงกว่า

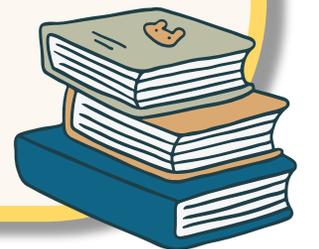
นางตะเคียนที่สิงสถิตอยู่ในไม้ตะเคียนเสียใจมาก
จึงลอยทวนน้ำไปถึงตำบลเสาไห้ ร้องให้คร่ำครวญอยู่
พักหนึ่งก็จมลงสู่ใต้แม่น้ำป่าสัก ด้วยความเสียอกเสียใจ
อย่างใหญ่หลวง นางตะเคียนจึงส่งเสียงร้องไห้อยู่ใต้
ท้องน้ำ ที่ตรงนั้นจึงเรียกกันว่า บ้านเสาไห้ ผู้คนแถว
บริเวณนั้นมักจะได้เสียงผู้หญิงร้องไห้อยู่บ่อยครั้ง

นักดื่มกลุ่มหนึ่ง ได้ไปนั่งดื่มเหล้าที่ท่าหน้า เผลอัญทำ
ขวดเหล้าตกลงไปในน้ำ จึงบนบานศาลกล่าวขอให้
ขวดเหล้าคืน แล้วจะเอาหมูมาแก้บน ๒ ตัว เมื่อลงไปงม
หากก็เจอขวดเหล้า วันต่อมาจะแก้บน แต่หาหมูไม่ได้
แล้วก็ไม่พยายามหา เมื่อนานเข้าก็หลงลืม ต่อมานักดื่ม
พวกนั้นถึงแก่ความตาย โดยไม่ทราบสาเหตุ แต่ชาวบ้าน
คิดว่า เป็นเพราะฤทธิ์ของเจ้าแม่ตะเคียนทอง

ล่วงมาได้ ๓๐ ปี ได้มีพิธีอัญเชิญเส้าแม่ตะเคียน
ขึ้นจากน้ำ แต่เอาขึ้นไม่ได้ ชาวบ้านจึงไปนิมนต์พระสงฆ์
มาทำพิธีสวดอัญเชิญดวงวิญญาณเจ้าแม่ตะเคียนทอง
โดยใช้ด้ายสายสิญจน์คล้องจุดขึ้นมาจึงสำเร็จ หลังจากนั้น
นั้นพระสงฆ์สั่งให้ญาติโยมนำไปไว้ที่วัด วัดนั้นจึงมีชื่อ
เรียกกันว่า วัดเส้าร้องไห้ แต่ภายหลังเรียกกันสั้น ๆ ว่า
“วัดเส้าไห้”

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

- ๑) แจกใบงานที่ ๑
เรื่อง การนำความรู้และความคิด
จากเรื่องที่อ่านไปใช้
- ๒) สังเกตการทำงานของนักเรียน
และให้คำแนะนำเพิ่มเติม
- ๓) ประเมินการเขียนสรุปความรู้
และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

- ๑) ทำใบงานที่ ๑
เรื่อง การนำความรู้และความคิด
จากเรื่องที่อ่านไปใช้
- ๒) เมื่อนักเรียนทำใบงานเสร็จแล้ว
ให้ส่งที่ครูประจำชั้น/ครูประจำวิชา
เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

ใบงานที่ ๑

๑. นิทานพื้นบ้านเรื่อง เส้าให้ ให้ความรู้อะไรแก่นักเรียน

.....
.....

๒. จากการอ่านนิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ ทำให้นักเรียนได้ความคิดหรือข้อคิดอะไรบ้าง

.....
.....

๓. นักเรียนเชื่อว่า “เจ้าแม่ตะเคียนทอง” มีอยู่จริงหรือไม่ เพราะอะไร

.....
.....

๔. นักเรียนจะนำความรู้และข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้ ไปปรับใช้ในชีวิตจริงอย่างไร

.....
.....

๕. การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์มีผลต่อจิตใจของชาวบ้านหรือไม่ เพราะอะไร

.....
.....

ใบความรู้ที่ ๑

การสรุปความรู้และข้อคิด คือ การค้นหาความรู้และข้อคิดหรือคติสอนใจจากเรื่องราวเรื่องนั้น ๆ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อะไรบ้างแก่ผู้อ่าน จากนั้น จึงนำข้อคิดไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

การหาข้อคิดจากนิทาน โดยเมื่ออ่านจบแล้ว ให้ผู้อ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องด้วย ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจในสิ่งที่อ่านมากขึ้น

สรุปการทำกิจกรรม และตรวจสอบความถูกต้อง

แนวคำตอบ

๑. นิทานพื้นบ้านเรื่อง “เส้าไห้” ให้ความรู้อะไรแก่นักเรียน

ตอบ ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติและที่มาของชื่อ วัดเส้าไห้ รวมถึงชื่อตำบลและอำเภอเส้าไห้ ซึ่งเพี้ยนมาจาก “สาวร้องไห้” จนเป็น “เส้าไห้” และให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเส้าหลักเมือง ซึ่งทำมาจากเส้าตะเคียนทอง

แนวคำตอบ

๒. นักเรียนได้ความคิดหรือข้อคิดอะไรบ้าง จากนิทานเรื่องนี้

ตอบ ความคิดที่ได้ คือ ชาวบ้านไม่สามารถนำเสาคะเคียนขึ้นจากน้ำได้ จึงนิมนต์พระสงฆ์มาทำพิธีและนำขึ้นมาได้ สะท้อนการใช้ความเชื่อในการแก้ปัญหา ส่วนข้อคิดที่ได้นั้น เราไม่ควรลบหลู่ผู้อื่น ควรเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

แนวคำตอบ

๓. นักเรียนเชื่อเรื่อง “เจ้าแม่ตะเคียนทอง” หรือไม่ เพราะอะไร

ตอบ ตอบตามความคิดเห็นของตนเอง

เชื่อ เพราะเป็นตำนานที่เล่าสืบต่อกันตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ

ไม่เชื่อ เพราะไม่เคยเห็นกับตาของตนเอง

แนวคำตอบ

๔. นักเรียนจะนำความรู้และข้อคิดที่ได้ไปปรับใช้อย่างไร

ตอบ ไม่ปราชัย (ดูถูก) ความคิดและความเชื่อของผู้อื่น แม้ว่าตนเองจะไม่เชื่อก็ตาม เพราะทุกคนมีเสรีภาพทางความคิดและความเชื่อ แต่ต้องไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น การที่ชาวบ้านนั้นเชื่อว่า เจ้าแม่ตะเคียนมีอยู่จริง ก็ไม่ได้ส่งผลเสียต่อใคร ทุกคนก็ยังสามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ

แนวคำตอบ

๕. การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์มีผลต่อจิตใจชาวบ้านหรือไม่ อย่างไร

ตอบ มีผล เพราะชาวบ้านบางคนอาจเชื่อว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์มีอยู่จริง การที่ชาวบ้านบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้น อาจเป็นไปเพื่อความสบายใจในการดำเนินชีวิตก็ได้

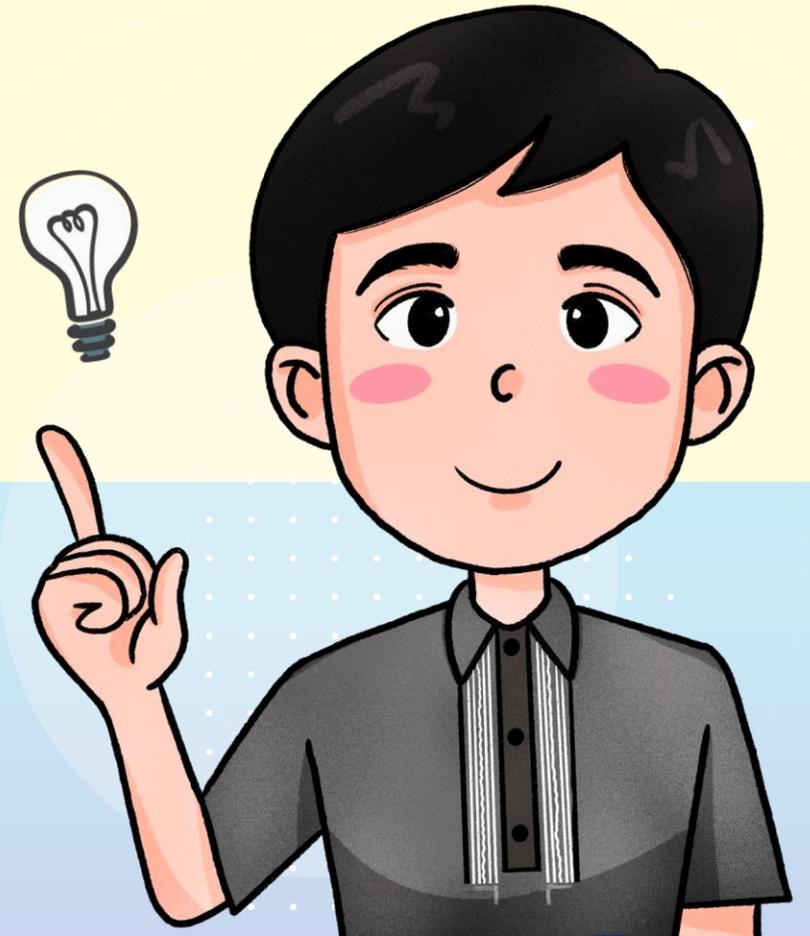

คำถามสรุปบทเรียน

คำถาม : การนำความรู้และข้อคิดจากเรื่อง
ที่อ่านไปปรับใช้ มีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ : มีประโยชน์ เพราะเป็นการนำ
แนวทางที่ดีไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต

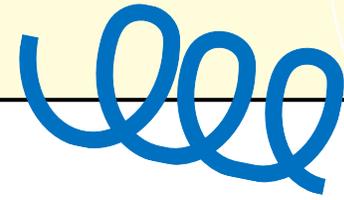
บทเรียนครั้งต่อไป

การตั้งคำถามและตอบคำถาม

เชิงเหตุผล

รายวิชา ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

สิ่งที่ต้องเตรียม

- ใบความรู้ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล
- ใบงาน เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล
- แบบประเมินการตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

